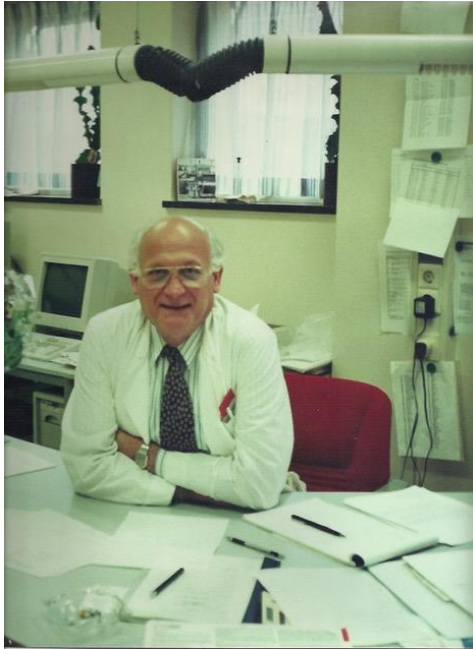

In memoriam

Dr. h.c. Adam M. Tegzess

Met het overlijden van Adam Tegzess verliest Nederland een van zijn meest aimabele, markante en belangrijkste pioniers op het gebied van de niertransplantatie.

Adam Tegzess was internist in hart en nieren met de nadruk op nieren. De meesten kennen hem als transplantatie dokter van het eerste uur. Boven alles was hij een begenadigd clinicus. Een scherp observatievermogen en een uiterst snelle praktische en oplossingsgerichte geest in combinatie met een grote compassie voor de patiënt, een grote dosis humor en een bovengemiddelde hoeveelheid lef waren zijn belangrijkste eigenschappen. Met deze combinatie van eigenschappen gaf hij vorm aan het Groningse niertransplantatie programma, en gezien de belangrijke rol van de Groningse transplantatiegeneeskunde dus ook aan de ontwikkeling van de niertransplantatie in heel Nederland. Adam deed dat op zijn unieke geheel eigen kleurrijke wijze en is voor velen in de Nederlandse nefrologie daarmee een belangrijke tutor, mentor en rolmodel geweest.

Adam kon out of the box denken, hij was feitelijk out of the box. Hij werd geboren in een burgerlijk milieu in het vooroorlogse Hongarije. Zijn jeugd werd gedomineerd door het stalinistisch-marxistisch regime in Hongarije. Gezien zijn afkomst werd hem toegang tot de universiteit ontzegd en moest hij fabrieksarbeid verrichten, hij kon hier met een grote dosis humor en in bloemrijk Nederlands over vertellen. In 1956 participeerde hij actief aan de Hongaarse opstand en was na het neerslaan van de opstand door de Russische troepen uit lijfsbehoud gedwongen te vluchten, in een maanloze nacht door de moerassen rond de Neusiedlersee naar Oostenrijk. Na enige omzwervingen kwam hij bij een oom in Eindhoven terecht alwaar hij wederom in een fabriek werkte en als auto-elektricien opgeleid werd. Via een programma voor vluchteling studenten het UAF kreeg hij de mogelijkheid geneeskunde te studeren in Groningen alwaar hij de rest van loopbaan en leven heeft gewoond. Hij werd in Groningen opgeleid tot internist en bleef werkzaam binnen het algemeen Provinciaal Stads- en Academisch Ziekenhuis in Groningen (heden UMCG). Binnen de interne

kliniek ontwikkelde hij zich tot een veelbelovend jong internist en werd door Prof. L.B. van der Slikke gevraagd de kar van de toen zich net ontwikkelende niertransplantatie te trekken. Dit heeft hij met grote voortvarendheid gedaan en al snel in 1968 werd onder zijn internistische begeleiding de eerste niertransplantatie in Groningen verricht.

Onder zijn inspirerende en charismatische leiding ontstond een goed lopende samenwerking met de heekunde, kreeg het Groninger transplantatie programma vleugels en was nationaal en internationaal vermaard. Jaren lang was hij het bepalende gezicht van het Groninger niertransplantatie team.

Ook internationaal was dit programma nagenoeg synoniem met de naam van Tegzess. Niet in het minst door Adams charme en het prachtige beeldend en vaak bloemrijke taalgebruik. Het was voor velen uiterst bijzonder te horen hoe hij als geen ander met de Nederlandse taal wist te spelen, een taal die niet zijn geboorte taal was. Deze gave van het woord maakte hem als tutor onvergetelijk. Hij wist de dingen zo te formuleren dat de wijsheden en kennis die hij overbracht ook werkelijk aankwam en door de beelden en metaforen die gebruikte ook werden opgeslagen.

Adam was ook een levensgenieter, hij was altijd goed maar nooit extreem gekleed, lekker eten en een automobiel van enige klasse waren zeer aan hem besteed. Met hem naar congres gaan was dan ook behoudens een groot leermoment ook een feestje, waarin hij op briljante wijze zonder enige concessie aan de wetenschappelijke kwaliteit het nuttige met het aangename wist te verenigen.

Zijn gedachten over de organisatie en ondersteuning van een transplantatieprogramma waren visionair. In nagenoeg alle Nederlandse niertransplantatie programma's is dan ook nog steeds wel een stukje van Adams erfenis herkenbaar. De wijze van administratie en elektronische dataverzameling, door hem in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw begonnen, zijn dan ook nog steeds de ruggengraat van een stroom van dissertaties uit het Groningse niertransplantatie programma.

Toen hij in 2002 met pensioen ging liet hij dan ook een prachtig programma achter wat toonaangevend in West-Europa was. Zijn verdiensten voor het veld van de transplantatie werden in dat jaar dan ook bekroond met een koninklijke onderscheiding.

Minstens zo belangrijk is het eredoctoraat wat hij in 2002 mocht ontvangen van de Semmelweis Universiteit in Boedapest. Al enige tijd voor de wende opende Hongarije als eerste de deuren na het westen. Hij kon het land weer bezoeken en een uitwisselingsprogramma kwam in no time tot stand. In de volgende jaren kwamen vele jonge Hongaarse collega's naar Groningen en ging Adam regelmatig naar Boedapest. Adam heeft een zeer prominente rol gespeeld in de ontwikkeling van het niertransplantatie programma in Hongarije na de val van het ijzeren gordijn. Het is een triomf om door het land dat je als vluchteling hebt moeten verlaten alsnog op deze wijze geëerd te worden. En zo heeft hij dat ook ervaren.

Voor een hele generatie Nederlandse nefrologen was hij een inspiratiebron en rolmodel. Al diegenen die door hem zijn opgeleid zullen beamen dat het een groot voorrecht was om Adam als mentor te hebben.

De Nederlandse nefrologie heeft met het heengaan van Adam een charismatisch en lichtend voorbeeld verloren.

Jaap Homan van der Heide